

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Kateřiny Kozákové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci

žalobce

L. A.
bytem X

proti
žalovanému

Ministerstvo zemědělství
se sídlem Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 8. 2019, č. j. 41060/2019-MZE-14132,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Náhrada nákladů řízení se žalovanému nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Státního zemědělského intervenčního fondu (dále „SZIF“) č. j. SZIF/2019/0217535 ze dne 15. 3. 2019, kterým prvoinstanční správní orgán poskytl žalobci k jeho žádosti dotaci v rámci opatření ekologického zemědělství pro rok 2018 v celkové výši 270 808,55 Kč (dále „prvoinstanční rozhodnutí“).
2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný konstatoval, že žalobce podal dne 15. 5. 2018 žádost o poskytnutí dotace v rámci opatření ekologické zemědělství pro rok 2018 na díly půdních bloků v rámci titulu krajinotvorné sady (EZ-KS) s celkovou výměrou 83,89 ha, na díly půdních bloků v rámci titulu krajinotvorné sady (PO-KS) s celkovou výměrou 2,47 ha a na díly půdních bloků v rámci titulu pěstování ostatních plodin (EZ-ROP) s celkovou výměrou 13,71 ha.
3. SZIF provedl ve dnech 21. 8. 2018 – 22. 8. 2018 u žalobce kontrolu na místě, při níž zjistil, že na dílech půdních bloků X, X, X, X, X a X se nachází neobhospodařovaná plocha. Na dalších dílech půdních bloků byl nalezen vrt na vodu, hromada suti a hromada větví. Na části dílů půdního bloku X byla navržena změna kultury na travní porost na orné půdě. Všechny tyto díly půdních bloků byly deklarovány v rámci EZ-KS. Vznikl tak rozdíl mezi plochou deklarovanou a zjištěnou v rámci titulu EZ-KS, který činil 0,66 ha, tj. méně než 3 % nebo 2 ha z plochy zjištěné. Podle ust. čl. 18 odst. 6 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 v případě, že je ohlášená plocha větší než plocha zjištěná, vypočítá se podpora na základě plochy zjištěné pro danou skupinu plodin. Proto SZIF prvoinstančním rozhodnutím poskytl dotaci pouze na výměru, na níž nebylo zjištěno žádné porušení.
4. V protokolu z kontroly na místě je dále uvedeno, že na části dílů půdních bloků s jinou trvalou kulturou X, X, X a X, bylo zjištěno, že žalobce neponechal v meziřadí a manipulačním prostoru 5 až 15 % výměry těchto dílů půdních bloků bez seče nebo pastvy. Na dílu půdního bloku X nebyla provedena seč/pastva na ploše 2,2932 ha, což činí 18,29 % zjištěné způsobilé výměry tohoto dílu půdního bloku. Na dílu půdního bloku X nebyla provedena seč/pastva na ploše 0,4037 ha, což činí 22,55 % zjištěné způsobilé výměry tohoto dílu půdního bloku. Na dílu půdního bloku X nebyla provedena seč/pastva na ploše 0,6260 ha, což činí 25,58 % zjištěné způsobilé výměry tohoto dílu půdního bloku a na dílu půdního bloku X nebyla provedena seč/pastva na ploše 2,6415 ha, což činí 25,01 % zjištěné způsobilé výměry tohoto dílu půdního bloku. Podle § 17 písm. f) nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství (dále jen „dotačního nařízení“), stanovuje hodnoty minimální a maximální výměry (5 – 15%), kterou je nutné z celé způsobilé (zjištěné) výměry dílu půdního bloku ponechat neposečenou či nespasenou. Plocha ochranné zeleně po obvodu ekologického bloku podle § 10 zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství (dále „zákon o EZ“) se do výpočtu celkové neposekané plochy

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

podle § 17 písm. f) dotačního nařízení zahrnuje. Žalobce tedy porušil podmínku stanovenou v § 17 písm. f) dotačního nařízení. Proto SZIF v souladu s § 23 odst. 12 Dotačního nařízení poskytl dotaci sníženou o 25 %.

5. Administrativní kontrolou bylo dále zjištěno, že díl půdního bloku X, deklarovaný v rámci titulu pěstování ostatních plodin (EZ-ROP), nebyl v rozmezí od 9. 10. 2018 do 31. 12. 2018 veden na žalobce v Evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů (dále „LPIS“). Žalobce je názoru, že užívací právo k tomuto dílu půdního bloku pozbyl na základě pozemkové úpravy v k. ú. X, která proběhla s účinností k 31. 10. 2018. Jelikož však žalobce nenapadal žádost o vyřazení tohoto dílu půdního bloku podle § 5 Dotačního nařízení, SZIF nemohl výměru tohoto dílu půdního bloku zohlednit do zjištěné plochy. Vznikl tak rozdíl mezi deklarovanou plochou v rámci EZ-ROP a plochou zjištěnou, který činil 13,71 ha, tj. zjištěný rozdíl byl větší než 50 % zjištěné plochy. Podle čl. 19 odst. 2 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014, pokud je plocha vykázána větší než plocha zjištěná a pokud rozdíl přesahuje 50 % plochy zjištěné, nelze na danou skupinu plodin podporu na plochu poskytnout. Příjemce musí navíc uhradit další sankci rovnající se výši podpory, která odpovídá rozdílu mezi ohlášenou plochou a plochou zjištěnou. SZIF proto postupoval správně, pokud zamítl žádost o poskytnutí dotace pro pěstování ostatních plodin (EZ-ROP) pro rok 2018.

II.

Obsah žaloby, vyjádření žalovaného a replika žalobce

6. Žalobce v žalobě nejprve shrnul skutkový stav, který se v rozhodném obsahu shoduje se stavem popsáním v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zdůraznil, že svou žalobou napadá toliko výroky týkající se (i) neponechání meziřadí a manipulačního prostoru v rozsahu 5 až 15 % výměry bez seče nebo pastvy a (ii) dílu půdního bloku X, jenž nebyl od 9. 10. 2018 do 31. 1. 2018 veden v LPIS na žalobce.
7. K prvnímu napadenému výroku žalobce namítá, že jako ekologický zemědělec, na kterého se vztahuje zákon o EZ, musí respektovat i požadavek § 10 zákona o EZ, který stanoví, že sousedí-li ekologicky obhospodařovaný pozemek s jiným pozemkem, který ekologicky obhospodařovaný není, je ekologický podnikatel povinen učinit opatření ke snížení rizika škodlivých vlivů na nejnižší možnou míru. Jedním z takových opatření je vytvoření pásů zeleně či vytvoření izolačních travnatých pásů tam, kde takové pozemky sousedí. V komentáři k zákonu o EZ se uvádí, že *„oddělující pás by ve všech případech neměl být užší než 2 m“*. Účelem takového opatření je, aby ekologicky obhospodařovaný pozemek nebyl kontaminován ze sousedních konvenčních ploch. S ohledem na uvedené by se plocha ochranného pásu dle názoru žalobce neměla započítávat do plochy, která má být dle dotačního nařízení ponechána neposečená / nespasená. Výklad zastávaný žalovaným, tedy, že tato plocha se do celkové výměry pozemku pro účely § 17 písm. f) dotačního nařízení započítává, by pak v budoucnu vedl k porušení buď cit. § 17 písm. f) dotačního nařízení či § 10 zákona o EZ, když v § 17 písm. f) dotačního nařízení se stanoví, že předmětná neposekaná plocha o velikosti 5 až 15 % má být následujícího kalendářního roku do 31. srpna posečena nebo spasena a posečením nebo spasením plochy ochranného pásu by zároveň došlo k zániku jeho ochranné funkce vyžadované § 10 zákona o EZ.
8. Žalobce se nadto domnívá, že tyto ochranné pásy nelze považovat ani za oblast v meziřadí (ze své podstaty), ani za oblast manipulačního prostoru. Manipulačním prostorem dle Metodického postupu k aktualizaci evidence půdy a ekologicky významných prvků pro

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

farmáře Ministerstva zemědělství, č. j.: 4451/2016-MZE-13323, nemůže být prostor, který neslouží primárně k pohybu mechanizační techniky (ochranný pás slouží k ochraně před kontaminací ze sousedních konvenčních ploch, nikoliv k pohybu mechanizační techniky). Žalobce v dobrém úmyslu dodržovat veškeré právní předpisy ponechal na některých dílech půdních bloků ochranné pásy a dále v meziřadí a manipulačním prostoru bloků ponechal neposečené oblasti v rozsahu 5 až 15 %.

9. K druhému napadenému výroku žalobce nejprve zdůraznil, že užívací právo k půdnímu dílu bloku X pozbyl na základě pozemkové úpravy v k. ú. X, která proběhla s účinností k 1. 10. 2018, tj. pouhé 3 měsíce před skončením rozhodného období. Žalobce neprodleně nahlásil tuto změnu v užívacím právu do LPIS, přičemž přiznává, že pro to nepoužil „správný formulář“. Žalobce poukazuje na účel dotačního nařízení i nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014, kterým je zabránit tomu, aby žadatelé uváděli v žádostech úmyslně větší plochy, než které ve skutečnosti užívají, a nesnažili se tak získat větší podporu, než jaká jim po právu náležela. Správní sankce by měly být přiměřené a měly by sloužit k odrazení od úmyslného nesouladu, což stanoví i věta posledního důvodu č. 19 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014. S poukazem na důvod č. 23 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 žalobce dále uvedl, že v rámci pozemkových úprav (nejen v k. ú. X, ale také v k. ú. X) nabyt užívací právo k některým dílům půdních bloků o celkové rozloze 7,94 ha, které opět „pouze“ nahlásil do LPIS a neuvedl je v žádosti o dotaci. I tato skutečnost by měla být zohledněna.
10. Žalobce v této souvislosti poukazuje na poučovací povinnost správního orgánu stanovenou v § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále „správní řád“), a namítá, že žalobce ani při kontrole, ani při nahlásování změn do LPIS (při kterém předložil rozhodnutí o pozemkových úpravách) neobdržel žádné poučení o tom, že má v souvislosti s dotací na tuto plochu podat ještě jiný formulář. Navíc lze důvodně očekávat, že spolupracují-li vzájemně dle § 8 odst. 2 správního řádu v zájmu dobré správy různé správní orgány, budou vzájemně spolupracovat také jednotlivé složky jednoho správního orgánu, a že zejména v případě skutečností, které nastanou nezávisle na vůli dotčené osoby (ba dokonce z rozhodnutí státu) si tyto informace vzájemně sdělí. V této situaci tak napadené rozhodnutí představuje přepjatý právní formalismus. Má-li být postihován za to, že nepodal „správný formulář“, ačkoliv zcela prokazatelně bylo jeho úmyslem postupovat v souladu s předpisy a nezamlčovat pozbytí užívacího práva, jedná se o postup naprosto absurdní a odporující dobrým mravům. Proto navrhl napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.
11. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě k první žalobní námitce uvedl, že žalobce nerozporuje, že jednou z podmínek přiznání dotace je ponechání 5-15 % výměry dílu půdního bloku v meziřadí a manipulačním prostoru bez seče nebo pastvy. Dle jeho názoru se však do těchto 5-15 % nemá započítávat plocha určená k provedení opatření podle zákona o EZ, tedy ani ochranné pásy, tak jak učinil žalovaný v napadeném rozhodnutí. K jednotlivým argumentům, kterými žalobce svůj názor odůvodňuje, pak uvádí následující.
12. Není sporu o tom, že § 17 písm. f) dotačního nařízení stanoví, že předmětná neposečená plocha o velikosti 5-15 % má být do 31. srpna následujícího kalendářního roku posečena nebo spasena. Pro poskytnutí dotace podle nařízení vlády je nutno tuto podmínku splnit, a to nezávisle na podmínkách stanovených v jiných právních předpisech. Tato podmínka nicméně není v rozporu s § 10 zákona o EZ, jelikož předmětné ustanovení zákona o EZ pouze příkladmo vypočítává opatření, kterými lze dosáhnout účelu *snížení rizika*

kontaminace ekologicky obhospodařovaných pozemků škodlivými vlivy z jiných pozemků, a to na nejnižší možnou míru. Žadatel o poskytnutí dotace podle dotačního nařízení tak musí posoudit, zda může splnit podmínky zákona o EZ i podmínky dotačního nařízení současně a tomu přizpůsobit zvolené ochranné opatření (kromě zatravněných pásů lze využít i výsadbu živých plotů, větrolamů, pásů zeleně, zřizování cest). V podmínce § 10 zákona o EZ není stanoveno, že travnaté pásy nesmí být nikdy posekány ani, že musí být široké nejméně 2 m či umístěny přímo na dílu půdního bloku, pro který je žádána dotace.

13. Žalovaný dále poukazuje na to, že žalobce má předmětné díly půdních bloků evidovány v LPIS s druhem zemědělské kultury „J“, tj. *jiná trvalá kultura*. Na kulturu „J“ pro celou výměru těchto dílů půdních bloků žalobce rovněž požádal o poskytnutí dotace v rámci opatření ekologické zemědělství pro rok 2018. V § 17 písm. a) až h) dotačního nařízení vlády jsou přitom stanoveny podmínky, které musí žalobce splnit, aby mu byla dotace na „*jinou trvalou kulturu*“ v rámci opatření ekologické zemědělství poskytnuta v plné výši. Jestliže tak žalobce na předmětných dílech půdních bloků záměrně vytvořil ochranné pásy coby opatření, snižující riziko škodlivých vlivů na jím ekologicky obhospodařované pozemky v místech, kde tyto sousedí s pozemky, které nejsou obhospodařovány ekologickým způsobem ve smyslu § 10 zákona o ekologickém zemědělství, měl (resp. mohl) současně vyčlenit tu část dílů půdních bloků, kde se ochranné pásy nalézají, a zaevidovat ji do LPIS jako zcela nový díl půdního bloku se zemědělskou kulturou mimoprodukční plocha nebo jiná kultura v rámci „O“, tj. *ostatní kultury*. *I tímto způsobem by žalobce splnil podmínku uvedenou v § 10 zákona o EZ a současně i podmínku uvedenou v § 17 písm. f) dotačního nařízení.*
14. K námitce žalobce o nesmyslnosti úvahy žalovaného uvedené v napadeném rozhodnutí tj., že předmětem kontroly na místě nebylo dodržování podmínky podle zákona o ekologickém zemědělství, žalovaný uvádí, že dotace v rámci opatření ekologické zemědělství jsou poskytovány podle dotačního nařízení, které žalobci zřízení ochranných pásů neukládá a naopak je pro účely jejího poskytnutí v § 17 písm. f) dotačního nařízení vyžadováno, aby žadatel u dílčího půdního bloku s druhem zemědělské kultury *jiná trvalá kultura* ponechal každoročně 5 až 15 % výměry daného dílčího půdního bloku v meziřadí a manipulačním prostoru bez seče nebo pastvy, čímž se rozumí výměra celého daného dílčího půdního bloku.
15. Žalovaný tak odmítá námitku, že by nesprávně plochu ochranných pásů započítal. Dále odmítá námitku, že se v případě výše uvedených podmínek jedná o podmínky vzájemně se vylučující, a rovněž odmítá tvrzení, že by se ekologický zemědělec v každém případě dostal do rozporu s podmínkami jednoho nebo druhého právního předpisu.
16. K druhé žalobní námitce žalovaný uvádí, že podmínkou pro poskytnutí dotace v rámci opatření ekologické zemědělství je v souladu s § 9 odst. 1 písm. b) dotačního nařízení zařazení příslušných dílů půdních bloků do tohoto opatření na příslušné pětileté období. Do žádosti o poskytnutí dotace pak žadatelé mohou uvést pouze takto zařazené díly půdních bloků. Zároveň je podmínkou pro poskytnutí dotace, že deklarovaný díl půdního bloku bude veden na žadatele v LPIS ode dne podání žádosti do 31. prosince příslušného kalendářního roku. Předmětný díl půdního bloku nebyl po celé rozhodné období, tj. po celou dobu od 15. 05. 2018 do 31. 12. 2018 evidován na žalobce v LPIS, konkrétně pak od 9. 10. 2018. Dne 8. 10. 2018 ohlásil žalobce ztrátu užívání předmětného dílčího půdního bloku do LPIS a v tomto smyslu byla provedena aktualizace LPIS. Žalobce měl následně ve smyslu ustanovení § 5 dotačního nařízení podat žádost o snížení zařazené výměry. Vzhledem k tomu, že tento díl půdního bloku byl uveden rovněž v žádosti o poskytnutí dotace pro rok 2018, měl žadatel zároveň

podat žádost o změnu jednotné žádosti, v níž by vyjmul tento díl půdního bloku ze žádosti o poskytnutí dotace v rámci opatření ekologické zemědělství. Žalobce byl s tímto institutem žádosti o změnu zařazení nepochybně seznámen, když v minulosti jej opakovaně využil (například dne 5. 5. 2018 doručil SZIF žádost o změnu zařazení v rámci opatření ekologické zemědělství podle § 4 odst. 1 dotačního nařízení).

17. Žalobce tedy vzhledem ke svém dříve podaným žádostem o změnu zařazení musel vědět, že v případě, kdy dojde ke snížení výměry, je vždy třeba podat žádost o změnu zařazení, která je následně SZIF posouzena z hlediska splnění podmínek pro zařazení žadatele do opatření ekologické zemědělství podle dotačního nařízení, a že na základě této žádosti je vydáno nové rozhodnutí o zařazení. Tvrzení žalobce, že nebyl přiměřeně poučen o svých právech a povinnostech, se tak nezakládá na pravdě, neboť žalobce nepochybně znal správný postup při podání změnové žádosti, kterýžto v minulosti opakovaně využil.
18. Z dikce § 5 odst. 6 dotačního nařízení jednoznačně vyplývá, že SZIF automaticky nepřejímá změny provedené v LPIS, nýbrž je vyžadována aktivita žadatele.
19. Žalovaný souhlasí s argumentem žalobce, že pozemkové úpravy jsou „pardonovaným“ důvodem k neudělení sankcí, a to při vyřazení dílu půdního bloku předčasně před ukončením pětiletého období. Tato skutečnost by tak byla zohledněna v případě, že žalobce by požádal o změnu zařazení do opatření ekologické zemědělství a u vyřazení tohoto dílu půdního bloku by uvedl jako důvod pozemkové úpravy. Zároveň by však ještě před vydáním rozhodnutí ohledně dotace musel požádat o změnu jednotné žádosti a tento díl půdního bloku z ní vyjmout, jak je uvedeno výše.
20. K poznámce, že žalovaný by měl zohlednit, že žalobce v rámci pozemkových úprav v k. ú. X
a k. ú. X nabyl užívací právo k jinému dílu půdního bloku o celkové rozloze 7,94 ha, které opět „pouze“ nahlásil do LPIS a neuvedl v žádosti o dotaci, tedy v celkovém rozsahu půdních bloků bloky obhospodařované ekologickým zemědělstvím nijak nenavýšil, žalovaný sdělil, že pokud tyto žalobcem blíže nespecifikované díly půdních bloků nebyly v souladu s § 2 dotačního nařízení zařazené do opatření ekologické zemědělství a ani nebyly deklarovány v žádosti o poskytnutí dotace, nemohou být nikterak zohledněny pro účely poskytnutí dotace v rámci opatření ekologické zemědělství. Skutečnost, že je žalobce jejich uživatelem v LPIS, je sice jednou z podmínek pro poskytnutí dotace, ale samotné užívání v LPIS uživateli právo na čerpání dotací nezakládá.
21. K námitce přepjatého právního formalismu a jednání v rozporu s dobrými mravy žalovaný uvedl, že skutečnost, že SZIF vyžaduje ohlášení změny ve výměře stanoveným způsobem a ve stanoveném termínu, není možné považovat za přepjatý právní formalismus, neboť právě výměra je v rámci opatření ekologického zemědělství přímo úměrná výši finančních prostředků, která byla žalobci poskytnuta jako dotace. Postup žalovaného, který před poskytnutím dotace zjistil, že žalobce deklaroval větší výměru, než jaká byla skutečně zjištěná, tak byl zcela v souladu s dotačním nařízením a přímo použitelnými předpisy Evropské unie a proto jej nelze považovat ani za absurdní, ani v rozporu s dobrými mravy.
22. V duplice na vyjádření žalovaného ze dne 3. 1. 2020 žalobce opětovně polemizuje s předestřenými právními úvahy žalovaného, v otázce započítání ochranných pásů pak poukazuje na to, že jde o principiální věc, kterou je třeba do budoucna vyřešit. Uvádí, že při specializovaných kontrolách v rámci ekologického zemědělství nikdy žádná výtka k velikosti neposečené plochy, resp. k velikosti ochranných pásů na okrajích půdních bloků,

nebyla ze strany kontrolujícího učiněna. Stejně tak nikdy nebyla namítána ani skutečnost, že plocha ochranných pásů je součástí půdních ekobloků. K tomu došlo až SZIF. K doporučení žalovaného vysadit do ochranných pásů keře doplnil, že je zcela na ekozemědělci, který ze způsobů uvedených v § 10 zákona o EZ zvolí, žádný ze způsobů není upřednostňován na úkor jiného. Žalobce nicméně původně ochranný pás keři osadil, každý rok však tyto keře byly sousedními konvenčními zemědělci v naprosté většině posekány a zničeny. Žalobce polemizuje i s doporučením, aby plocha ochranných pásů byla evidována jako samostatný krajinotvorný prvek, přičemž odkazuje na podmínku, která je obsažena přímo v Metodice k provádění dotačního nařízení vlády, a to a čl. 5.2 kde je uvedeno, že „*V rámci Jednotné žádosti je vždy nutné uvést veškerou výměru zemědělské půdy, kterou má žadatel k dispozici a která musí být vedena v LPIS.*“ Žalobce si v této souvislosti pokládá řečnickou otázku, zda uvedené znamená, že by žalobce měl plochu ochranných pásů vyjmout ze Zemědělského půdního fondu? S ohledem na uvedené je žalobce názoru, že doporučení žalovaného uvedená v jeho vyjádření nejsou adekvátní.

23. K druhé námitce žalobce potvrdil, že v minulosti postupoval v žalovaným zmiňovaných případech totožně jako v tomto případě. Změnu nahlásil v LPIS pomocí žádosti o změnu evidence půdy na základě pozemkové úpravy. V obou případech jej však později telefonicky kontaktovala pracovnice SZIF, že je třeba ještě „něco doplnit“. Vzhledem k podobnosti obou případů a vzhledem k tomu, že žalobce v tomto případě nikdo „nekontaktoval“, žalobce v dobré víře předpokládal, že pokud by cokoli chybělo, pracovníci SZIF jej kontaktují. Žalobce poukazuje na absurditu věci, kdy nejdříve stát rozhodne o pozemkové úpravě, kterou žalobce nemůže nijak ovlivnit, a pak jej sankcionuje za to, že změny vzniklé na základě provedených úprav sice nahlásil, ale ne na všech potřebných formulářích. Již ze skutečnosti, že provedenou změnu žalobce nahlásil v LPIS je zřejmé, že nebylo úmyslem žalobce tyto změny před SZIF zatajit.
24. V dalším vyjádření sepsaném dne 10. 1. 2020 žalovaný pokračuje v právní argumentaci ve věci ochranných pásů, kdy namítá, že žalobce směšuje podmínky dané ekologickým zemědělci v zákoně o EZ a podmínky dané dotačním nařízením. Zemědělec, který je zaregistrován v ekologickém zemědělství, může (ale nemusí) podat žádost o poskytnutí dotace v rámci opatření ekologické zemědělství podle dotačního nařízení. Žalovaný poukazuje na obsahové členění Jednotné žádosti a uvádí, že ve svém vyjádření k žalobě netvrdil, že žalobce měl ochranné pásy vyjmout ze zemědělského půdního fondu. Ve vyjádření je toliko uvedeno, že plochu těchto ochranných pásů měl oddělit od stávajících dílů půdních bloků a vytvořit z nich nový díl půdního bloku, na který by nežádal o poskytnutí dotace v rámci opatření ekologické zemědělství. Je na odpovědnosti každého žadatele o dotaci, aby splnil všechny podmínky pro jejich poskytnutí. Skutečnost, že pracovnice SZIF v minulosti upozornila telefonicky žalobce na nutnost vyplnit další formulář, byla toliko dobrou vůlí této pracovnice nad rámec jejích povinností plynoucích z poučovací povinnosti správního orgánu. Šíře poučovací povinnosti nemůže být bezbřehá, je vázána vždy na skutečnost, že správní orgán poučuje „v souvislosti se svým úkonem“ (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, č. j. 1 As 51/2010-214). Odpovědnost za plnění podmínek pro poskytnutí dotace tak nelze převést na pracovníky SZIF.
25. Žalobce podal ve věci ještě vyjádření dne 23. 1. 2023, ve kterém shrnuje a opakuje svoji dosavadní právní argumentaci ohledně výkladu § 10 zákona o EZ a § 17 písm. f) dotačního nařízení a polemizuje s výkladem provedeným žalovaným. Tento výklad podle žalobce vede

k absurdní situaci, kdy ekologický zemědělec, který se snaží podnikat ve prospěch společnosti a ochrany životního prostředí, dobrovolně se podřizující přísnější regulaci a v dobré víře uplatňující své postupy tak, aby splnil veškeré povinnosti a současně zajistil co nejzdravější a nejkvalitnější plodiny, je za svůj typ podnikání sankcionován hned několika způsoby. Nejen že dle výkladu žalovaného nemůže žádat o dotace na veškerou svou zemědělskou plochu, ale navíc bude sankcionován snížením celkové dotace i za to, pokud k takové ochraně využije konkrétně travnaté ochranné pásy a současně si „dovolí“ na tuto plochu o dotaci požádat, neboť pak bude plocha zohledněna ve výměře celkové neposečené trávy daného půdního bloku.

III.

Posouzení žaloby

26. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. O podané žalobě rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem souhlasili.
27. Podstatou sporu mezi účastníky je (i) právní otázka výkladu ustanovení § 17 písm. f) dotačního nařízení, a to obecně i zvláště ve vztahu k § 10 zákona o EZ (*první žalobní námitka*) a (ii) posouzení řádnosti procesního postupu žalovaného před vydáním napadeného rozhodnutí, když žalobce namítá nedůsledné uplatnění poučovací povinnosti ze strany správního orgánu, použití přepjatého právního formalismu při rozhodování a rozpor napadeného rozhodnutí s dobrými mravy (*druhá žalobní námitka*).
28. Soud předepisuje, že ve věci první z žalobních námitek důvodem pro poskytnutí dotace snížené o 25 % pro díly půdních bloků X, X a X bylo zjištění, že výměra celkové neposekané plochy u těchto dílů půdních bloků převyšuje stanovený rozsah 5 – 15 % celkové výměry. Žalobce tak podle správních orgánů porušil podmínku stanovenou § 17 písm. f) dotačního nařízení.
29. Ve věci druhé z žalobních námitek bylo důvodem pro neposkytnutí dotace a uložení sankce zjištění, že v období od 9. 10. 2018 do 31. 12. 2018 nebyla řádně ohlášena změna výměry dílu půdního bloku X, čímž vznikl rozdíl mezi deklarovanou plochou v rámci EZ-ROP a plochou zjištěnou, který činil 13,71 ha, tj. zjištěný rozdíl byl větší než 50 % zjištěné plochy. Tímto jednáním žalobce naplnil hypotézu čl. 19 odst. 2 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 podle kterého nelze v takovém případě na danou skupinu plodin podporu na plochu poskytnout. Příjemce musí navíc uhradit další sankci rovnající se výši podpory, která odpovídá rozdílu mezi ohlášenou plochou a plochou zjištěnou.
30. Soud při posuzování věci vychází z následující právní úpravy, přičemž stručně rekapituluje proces dotačního řízení při poskytování dotací v oblasti společné zemědělské politiky EU, konkrétně pro oblast ekologického zemědělství.
31. Dotační politika státu je v obecných principech upravena v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Podle § 14 odst. 1 tohoto zákona není na dotaci nebo návratnou finanční výpomoc právní nárok, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.
32. Jedním ze zvláštních předpisů, které rozšiřují okruh poskytovatelů dotací je zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších

zákonů (dále „zákon o SZIF“). Podle § 1 zákona o SZIF je SZIF právnickou osobou se sídlem v Praze, je správním úřadem a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství. Podle §1 odst. 2 písm. a) „*v souladu s právními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace*“.

33. Podle § 11 odst. 1 a 2 zákona o SZIF, SZIF poskytuje dotace v souladu s tímto zákonem, zákonem o zemědělství, nařízeními vlády vydanými k jejich provedení, podle přímo použitelných předpisů Evropské unie upravujících financování společné zemědělské politiky a pravidly vydanými ministerstvem k jejich provedení, přičemž při rozhodování o poskytování dotací má SZIF postavení orgánu veřejné správy. V tomto rozsahu SZIF funguje jako administrátor zemědělských dotací Společné zemědělské politiky EU. Při projednávání žádostí o dotace rozhoduje podle správního řádu. Nárokové plošné dotace EU poskytované SZIF na základě příslušných dotačních nařízení vlády vydává Fond žadateli na základě správního rozhodnutí podle správního řádu, tato rozhodnutí jsou přezkoumatelná soudy ve správním soudnictví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2013, č. j. 1 Afs 6/2013-43).
34. Dotace, jejíž poskytnutí je předmětem tohoto řízení, je upravena dotačním nařízením vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství. Dotační nařízení bylo vydáno vládou na základě zmocnění podle §2c odst. 5 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 179/2014 Sb., a podle § 1 odst. 3 zákona o SZIF. Jde o právní předpisy, které upravují, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie [tehdy platné nařízení EP a Rady EU č. 1305/2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014], podmínky provádění opatření ekologické zemědělství, zahrnující mimo jiné poskytování dotací k provádění programů strukturální podpory a Programu rozvoje venkova ze společné zemědělské politiky EU.
35. Cílem plateb poskytovaných do ekologického zemědělství dle Nařízení EP a Rady EU č. 1305/2013 je vybízet zemědělce k účasti v režimu přechodu na ekologické zemědělství či jeho zachování a reagovat tak na rostoucí požadavky společnosti na používání zemědělských postupů, které jsou šetrné k životnímu prostředí, a vysokých norem v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. Smyslem těchto opatření je rovněž zabránit rozsáhlému návratu zemědělců k tradičnímu zemědělskému hospodaření. Platby by měly přispívat k uhrazení vzniklých dodatečných nákladů a ušlých příjmů v důsledku přijatého závazku a měly by zahrnovat pouze závazky, které jdou nad rámec příslušných závazných norem a požadavků.
36. Podle § 2 dotačního nařízení lze dotaci v oblasti ekologického zemědělství poskytnout pouze zemědělci k půdním blokům (dílům půdních bloků) zařazeným v seznamu opatření ekologického zemědělství. Zápis se provádí na žádost, ve které žadatel mimo jiné uvede seznam a výměru všech dílů půdních bloků obhospodařovaných v systému ekologického zemědělství a vedených v evidenci využití půdy LPIS, které požaduje zařadit do opatření ekologického zemědělství. Žádost o zařazení se podává na celý díl půdního bloku a období závazku v délce trvání 5 let, které začíná dnem 1. ledna prvního roku pětiletého období závazku, na které je podávána žádost o zařazení.
37. Podle §5 odst. 1 a 4 a § 7 odst. 1 dotačního nařízení žadatel může v průběhu trvání závazku požádat o snížení výměry dílu půdního bloku nebo o vyřazení dílu půdního bloku zařazeného do opatření ekologického zemědělství. Pokud o snížení zařazené výměry žadatel

žádá z důvodu provedení pozemkové úpravy, tuto skutečnost uvede v žádosti a prokáže ji, dotace se poskytne na příslušnou výměru zemědělské půdy, která je předmětem změny, v poměrné výši odpovídající délce období, po kterou ji žadatel měl vedenou v evidenci využití půdy.

38. Z konstatovaných ustanovení dotačního nařízení tak vyplývá, že zápis zemědělce a výčet konkrétních dílů půdních bloků v seznamu opatření ekologického zemědělství je možný pouze na základě aktivního jednání žadatele, tedy podání žádosti, ve které zemědělec označí veškeré díly půdních bloků, společně s uvedením jejich výměr, které žádá do seznamu zapsat, a to na období pěti let. Jakákoli změna v seznamu opatření ekologického zemědělství, ke které dojde v průběhu tohoto pětiletého období, pak opět podléhá aktivnímu jednání žadatele, který příslušnou změnu a její důvody v evidenci ohlásí.
39. Z uvedeného rovněž vyplývá, že prosté ohlášení změny ve výměře dílů půdních bloků provedené v evidenci LPIS vedené dle nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užívatelských vztahů, nestačí. Smysl a účel evidence půdy a ekologicky významných prvků pro farmáře (běžně označované pod zkratkou „LPIS“) vedené dle nařízení vlády č. 307/2014 Sb. blíže vysvětluje Metodický postup k aktualizaci evidence půdy a ekologicky významných prvků pro farmáře zpracovaný Ministerstvem zemědělství podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pod č. j. 4451/2016-MZE-13323 a platný od 1. 1. 2015 (přístupný na internetových stránkách ministerstva zemědělství www.eagri.cz) (dále jen „Metodika“). Podle Metodiky zkratka LPIS pochází z anglického názvu evidence Land Parcel Identification System a značí „geografický informační systém (GIS) určený primárně pro vedení evidence využití zemědělské půdy v České republice. Systém je založen na evidenci zemědělských pozemků na základě skutečného užívání půdy. Na rozdíl od katastru nemovitostí je půda evidována na uživatele a nikoliv na vlastníka pozemku. LPIS je rovněž označován jako Evidence využití půdy podle užívatelských vztahů. LPIS je výchozí evidencí pro poskytování zemědělských dotací (pouze na základě údajů v LPIS je na zemědělskou půdu možné poskytnout dotace, slouží k ověřování správnosti údajů uvedených v žádostech, ke kontrolám plnění podmínek poskytnutí dotací apod.)“. Z popsaného je tak zřejmé, že ačkoli uvedení pozemku v evidenci LPIS je nezbytným předpokladem pro podání žádosti o zápis pozemku do seznamu opatření ekologického zemědělství, jde o dvě různé evidence s různými účely a cíli, přičemž seznam opatření ekologického zemědělství představuje podmnožinu evidence LPIS. Jinými slovy řečeno, aby mohl být půdní blok či díl půdního bloku zapsán v seznamu opatření ekologického zemědělství musí být zapsán též v evidenci LPIS. Zároveň však platí, že nikoli všechny půdní bloky (díly půdních bloků) zapsané v evidenci LPIS jsou zároveň zapsány v seznamu opatření ekologického zemědělství. Je tomu tak již proto, že evidence LPIS se neomezuje jen na pozemky obhospodařované způsobem splňujícím požadavky zákona o EZ.
40. Poskytování dotace v rámci opatření ekologického zemědělství je pak dále vázáno na podání žádosti o poskytnutí dotace pro konkrétní rok podle § 6 dotačního nařízení. Podle tohoto ustanovení žádost o poskytnutí dotace v rámci opatření ekologického zemědělství (dále jen „žádost o dotaci“) doručí žadatel SZIF na SZIF vydaném formuláři pro příslušný kalendářní rok v rámci jednotné žádosti, a to do 15. května příslušného kalendářního roku, za který má být dotace poskytnuta. V žádosti o dotaci na příslušný kalendářní rok žadatel uvede u každého dílu půdního bloku druh zemědělské kultury, na který požaduje dotaci a který je zároveň veden ke dni doručení žádosti o dotaci v evidenci využití půdy. Žádost o dotaci lze podat na díl půdního bloku s druhem zemědělské kultury (a) trvalý travní porost, (b)

standardní orná půda, (c) travní porost, (d) úhor, (e) ovocný sad, (f) vinice, (g) chmelnice, nebo (h) jiná trvalá kultura; na tento díl půdního bloku lze žádost o dotaci podat, pokud je na celém dílu půdního bloku současně vymezen ekologicky významný prvek krajinyotvorný sad. Součástí žádosti o dotaci na příslušný kalendářní rok je mj. údaj o výměře jednotlivých dílů půdních bloků nebo jejich částí vedených v evidenci LPIS. Z ust. § 6 dotačního nařízení tak vyplývá, že pro účely poskytnutí dotace je rozhodující i druh zemědělské kultury obhospodařované na konkrétním dílu půdního bloku.

Vypořádání druhé žalobní námitky

41. Tento výklad je současně odpovědí na jednu z dílčích námitek žalobce uvedených pod druhým bodem žalobních námitek. Nelze totiž považovat za *přepjatý právní formalismus*, pokud na základě oznámení o změně výměry dílčího půdního bloku v evidenci LPIS automaticky nedojde k „přepisu“ tohoto údaje do seznamu opatření ekologického zemědělství. Jak již bylo uvedeno, všechna tato řízení jsou ovládána dispoziční zásadou, tudíž i změny v jednotlivých údajích podléhají oznámení žadatelem (viz § 5 dotačního nařízení). Soud navíc opakuje, že každá z uvedených evidencí je vedena za jiným účelem a je toliko odpovědností žadatele o dotace, aby si pohlídal, zda údaje uvedené v evidenci seznamu opatření ekologického zemědělství odpovídají skutečnému stavu.
42. Soud dále dodává, že dotace nejsou automaticky poskytovány každému přijatelnému adresátu, ale pouze tomu, kdo si o jejich poskytnutí požádá a splní stanovená kritéria. V přezkumu správního řízení, které je ohledně poskytnutí dotace vedeno, je pak posuzováno, zda správní orgán v řízení postupoval v souladu se zákonem, tedy tento správně vyložil a aplikoval a přitom nepostupoval diskriminačně či jiným způsobem v rozporu s principy dobré správy.
43. Žalobce poukazuje na účel dotačního nařízení i nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014, kterým je zabránit tomu, aby žadatelé uváděli v žádostech úmyslně větší plochy, než které ve skutečnosti užívají, a nesnažili se tak získat větší podporu, než jaká jim po právu náležela. Správní sankce by měly být přiměřené a měly by sloužit k odrazení od úmyslného nesouladu, což stanoví i věta posledního důvodu č. 19 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014.
44. K uvedenému soud vysvětluje, že ust. čl. 19 preambule nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014, na který žalobce odkazuje, upravuje otázku přiměřenosti správních sankcí s ohledem na jejich účel, jímž by mělo být odrazení žadatelů o dotace od úmyslného uvedení nesprávné výměry plochy pozemku. V preambuli nařízení jsou stanoveny cíle a smysl právní úpravy provedené v jednotlivých člancích nařízení, přičemž v posuzované věci je rozhodné znění čl. 19 odst. 2 tohoto nařízení, jež byla v posuzované věci správními orgány aplikována.
45. Podle čl. 19 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 nelze dotaci poskytnout v případě, kdy rozdíl mezi nahlášenou a zjištěnou plochou přesahuje 50%. Příjemce dotace musí navíc v takovém případě uhradit další sankci rovnající se výši podpory, která odpovídá rozdílu mezi ohlášenou plochou a plochou zjištěnou. Z konstatovaného znění čl. 19 tak vyplývá, že odpovědnost za uvedení správného údaje je objektivní, otázka zavinění a tím méně jeho stupeň (úmysl či nedbalost) nejsou v této souvislosti rozhodující.
46. Pro úplnost věci se soud vyjadřuje i k otázce, zda ve věci nebylo možné aplikovat výklad předvídaný čl. 23 preambule nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014,

podle kterého lze ohlášení větší plochy jednoho pozemku vyrovnat ohlášením menší plochy jiných pozemků se stejnou skupinou plodin. Žalobce v této souvislosti poukázal na to, že v rámci pozemkových úprav nabyl užívací právo k některým dílům půdních bloků o celkové rozloze 7,94 ha, které opět „pouze“ nahlásil do LPIS a neuvedl je v žádosti o dotaci. Má za to, že tato skutečnost by být měla s odkazem na čl. 23 preambule nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 zohledněna. K uvedenému soudu nezbyvá než zopakovat, že evidence LPIS a seznam opatření ekologické zemědělství jsou dvě různé evidence. Pro účely poskytnutí dotace je pak rozhodná evidence v seznamu opatření ekologického zemědělství, když jednotná žádost o poskytnutí dotace se podává pro díly půdních bloků v této evidenci uvedené, které současně splňují i podmínku uvedenou v § 6 odst. 3 dotačního nařízení, tedy jsou užívány pro vybraný druh zemědělské kultury. Zohlednění výše výměr ve smyslu citovaného čl. 23 preambule nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 tak může být provedeno pouze u dílů půdních bloků, které jsou nahlášeny v této evidenci. Jelikož v posuzované věci sám žalobce uvádí, že nově nabytý díl půdního bloku do seznamu opatření ekologického zemědělství nenahlásil, nemůže být tento použit pro účely vyrovnání s dílem půdního bloku X.

47. Žalobce dále správním orgánům vytýká *nesprávné plnění poučovací povinnosti*, když žalobce dostatečně nepoučily o tom, že změnu ve výměře dílu půdních bloků má ohlásit i do seznamu opatření ekologického zemědělství. Zásada poučovací povinnosti, jejíž porušení žalobce takto konkrétně namítá, je upravena v § 4 odst. 2 správního řádu takto: *„Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.“* Citované ustanovení správního řádu vychází z pojetí veřejné správy jako „služby veřejnosti“. Správní orgán musí při výkonu veřejné moci vycházet z toho, že adresáti veřejných subjektivních práv a povinností v oblasti veřejné správy jsou v převážné většině právní laici, a za tímto účelem akceptovat užívání běžného neodborného jazyka ze strany uživatelů veřejné správy, nevyžadovat po nich, aby své žádosti formulovali pregnantně, v případě nejasností vyzývat k upřesnění obsahu žádosti a vysvětlit jim, proč je upřesnění nezbytné, poučovací povinnost správního orgánu nicméně není bezbřehá. Rozsah poučovací povinnosti je dán povinností správního orgánu informovat a poučit dotčené osoby o jejich procesních právech a povinnostech takovým způsobem, aby tyto nebyly v důsledku jejich neznalosti poškozeny. Míra poučení je pak dána povahou úkonu a osobními poměry dotčené osoby, neboť je zřejmé, že více poučení se předpokládá u osoby práva neznalé v kontrastu např. s advokátem.
48. V rozsudku ze dne 13. 10. 2010, č. j. 1 As 51/2010-214, č. 2235/2011 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud k otázce míry poučovací povinnosti konstatoval: *„Poučovací povinnost správního orgánu dle § 4 odst. 2 správního řádu z roku 2004 nezahrnuje poskytování komplexního návodu, co by účastník měl nebo mohl v daném případě dělat, aby dosáhl žádaného účinku, ale jen pomoc k tomu, aby mohl zákonem stanoveným způsobem dát najevo, co hodlá v řízení učinit. Správní orgán proto v řízení o odstranění stavby (§ 129 stavebního zákona z roku 2006) není povinen poučit vlastníka stavby o právu podat návrh na zahájení řízení o jejím dodatečném povolení. Pokud však účastník řízení o odstranění stavby učiní náznak žádosti o dodatečné povolení stavby, resp. rozpoznatelným způsobem vyjádří vůli usilovat o zachování stavby, je stavební úřad povinen ho poučit o náležitostech žádosti.“*
49. Soud v této souvislosti opět opakuje, že evidence LPIS a seznam opatření ekologického zemědělství jsou dvě různé evidence, zápis do nich podléhá samostatným řízením. Nebylo

tedy povinností správního orgánu provádějícího zápis do evidence LPIS vedené podle nařízení vlády č. 307/2014 Sb. poučit žalobce o tom, že by změnu výměru mohl (či měl) nahlásit i do evidence seznamu opatření ekologického zemědělství vedené podle dotačního nařízení. Nadto žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl a žalobce uvedené nerozporoval, že v minulosti došlo u pozemků žalobce v důsledku provedených pozemkových úprav k obdobné situaci jako v posuzované věci, a žalobci tak musí (nebo minimálně mělo) být známo, že nepostačí změnu výměry ohlásit na evidenci LPIS. V této situaci je tak zřejmé, že správní orgány principy dobré správy neporušily, pokud žalobce o vhodnosti učinit oznámení do seznamu opatření ekologického zemědělství nepoučily.

50. K obecné námitce žalobce, že postup žalovaného při neposkytnutí dotace k dílu půdního bloku X a uvalení sankce dle čl. 19 odst. 2 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 bylo jednáním *v rozporu s dobrými mravy*, soud poukazuje na to, že i řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. je postaveno na principu, že je to žalobce, kdo s ohledem na dispoziční zásadu přísně ovládající tento typ soudního řízení soudu předestírá konkrétní důvody, pro které považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné. Obsah a kvalita žaloby v zásadě předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Není přitom úlohou soudu, aby za žalobce žalobní argumentaci dotvářel. Soud se mohl věnovat žalobcem uváděným skutečnostem pouze v míře obecnosti, v jaké je sám žalobce vznesl (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2015, č. j. 6 Afs 9/2015-31).
51. Pokud žalobce v této souvislosti uvádí, že napadené rozhodnutí je v rozporu s dobrými mravy, když z jednání žalobce zcela prokazatelně vyplývá, že jeho úmyslem bylo postupovat v souladu s předpisy a nezamlčovat pozbytí užívací práva, soud v podrobnostech odkazuje na výklad shora podaný. Ve stručnosti pak shrnuje, že za jednání v rozporu s dobrými mravy nelze považovat postup správního orgánu, který je zcela v souladu se stanovenými procesními pravidly a i obecnými principy platnými ve správním řízení. V řízení bylo nájisto postaveno, že správní orgán neporušil povinnost poskytovat v průběhu řízení dostatečné poučení, stejně tak bylo vyloženo, za jakým účelem jsou vedeny evidence LPIS a seznam opatření ekologického zemědělství a že řízení o zápis do seznamu opatření ekologického zemědělství (a v návaznosti na to samotné dotačního řízení) jsou postaveny čistě na dispozičním principu. Vzhledem k uvedenému soud shrnuje, že napadené rozhodnutí nelze považovat za rozhodnutí odporující dobrým mravům a vznesená námitka žalobce tak není důvodná.

Vypořádání první žalobní námitky

52. Soud připomíná, že v rámci první žalobní námitky žalobce napadá výklad § 17 písm. f) dotačního nařízení, kterým žalovaný do procentuálního vyměření neposečené / nespasené plochy zahrnul i neposečenou plochu tzv. ochranného pásu nacházejícího se na dílech půdních bloků X, X a X.
53. Soud dále předesílá, že předmětné díly půdních bloků jsou zapsány pro druh zemědělské kultury „jiná trvalá kultura“ s tím, že je na nich vymezen ekologicky významný prvek krajinnotvorný sad (§5 odst. 1 nařízení vlády č. 307/2014 Sb.). Pojem „jiné trvalé kultury“ vymezuje nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností využití půdy podle užívatelských vztahů, v §3 odst. 11 jako zemědělsky obhospodařovanou půdu s trvalou kulturou, která není uvedena v odstavcích 6 až 10 nařízení č. 307/2014 Sb., tedy vinicí, chmelnicí, ovocným sadem, školkou či rychle rostoucími dřevinami. V § 5 odst. 3 pak

nařízení vlády č. 307/2014 Sb. vymezuje definici krajinotvorného sadu jako plochy rovnoměrně osázené ovocnými stromy ve tvaru polokmenu nebo vysokokmenu o minimální hustotě 50 životaschopných jedinců na 1 hektar, jejímž základním účelem není produkce ovoce, ale zachování krajinotvorné odrůdové rozmanitosti, kulturního dědictví, zemědělského rázu krajiny nebo prvků venkovského krajinného urbanizmu, a v meziřadí se nachází bylinný pokryv. Krajinotvorný sad je evidován v evidenci půdy jako díl půdního bloku s druhem zemědělské kultury jiná trvalá kultura.

54. Podle § 17 písm. f) dotačního nařízení platí, že *„Žadatel, který uvede v žádosti o dotaci v souladu s § 6 odst. 3 písm. h) díl půdního bloku s druhem zemědělské kultury jiná trvalá kultura, ponechá každoročně 5 až 15 % výměry daného dílu půdního bloku v meziřadí a manipulačním prostoru bez seče nebo pastvy, a to do následujícího kalendářního roku, ve kterém bude tato ponechaná výměra do 31. srpna posečena nebo spasena.“*
55. Z citovaného ustanovení tedy vyplývá, že pro účely získání dotace pro druh zemědělské kultury „jiná trvalá kultura“ je třeba splnit i podmínku stanovenou § 17 písm. f) dotačního nařízení, a to že 5 až 15 % výměry daného dílu půdního bloku zemědělec ponechá v meziřadí a manipulačním prostoru každoročně bez seče nebo pastvy, s tím, že v následujícím kalendářním roce bude tato část dílu půdního bloku do 31. srpna posečena nebo spasena. Citované ustanovení poměrně jednoznačně stanoví, že podíl 5 až 15 % má být vypočten z celé výměry daného půdního bloku nikoli z pouhé části, jak se snaží dovodit žalobce. Odkaz na meziřadí a manipulační prostor pak blíže odkazuje na místo, kde má být tento procentuální podíl zanechán. § 17 písm. f) dotačního nařízení nepočítá s tím, že by na pozemku, kde je umístěn krajinotvorný sad, byly prostory, které nejsou v meziřadí či manipulační, což vyplývá i z § 5 odst. 1 nařízení vlády č. 307/2014 Sb. podle kterého krajinotvorný sad je evidován jako samostatný díl půdního bloku s druhem zemědělské kultury jiná trvalá kultura.
56. Žalobce v první žalobní námitce žalovanému vytýká, že do výměry dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury „jiná trvalá kultura“ – krajinotvorný sad, započítal i plochu tzv. ochranného pásu, zřízeného žalobcem v souladu s § 10 zákona o EZ. Svou námitku rozvíjí o úvahu, že v případě, že by žalovaným zastávaný výklad soud aproboval jako správný, dostal by se ekologicky hospodařící podnikatel v následujícím kalendářním roce buď do rozporu s § 17 písm. f) dotačního nařízení nebo § 10 zákona o EZ.
57. Podle § 10 zákona o EZ pak platí, že *„Tam, kde sousedí ekologicky obhospodařované pozemky s pozemky, které nejsou obhospodařovány ekologickým způsobem, musí ekologický zemědělec učinit vhodná opatření, kterými sníží riziko škodlivých vlivů na jím ekologicky obhospodařované pozemky, a to na nejnižší možnou míru; takovými opatřeními jsou zejména výsadba živých plotů, větrolamů, pásů zeleně, izolačních travnatých pásů nebo zřizování cest.“*
58. Citované ustanovení zákona o EZ tak ukládá ekologicky hospodařícím zemědělcům v místech, kde sousedí ekologicky obhospodařované pozemky s pozemky, které nejsou obhospodařovány ekologickým způsobem, povinnost učinit vhodná opatření, kterými sníží riziko škodlivých vlivů na ekologicky obhospodařované pozemky, a to na nejnižší možnou míru. Následuje demonstrativní výčet možných opatření, mezi kterými zákon příkladmo uvádí výsadbu živých plotů, větrolamů, pásů zeleně, izolačních travnatých pásů nebo zřizování cest.
59. Smyslem tohoto ustanovení je zajistit, aby pracovní postupy užívané v konvenčním zemědělství nenarušily ekologickou produkci na sousedních pozemcích. Ekologická

produkce je v nařízení ES č. 834/2007 platném v rozhodné době definována mimo jiné jako produkce, která (i) využívá živé organismy a mechanické způsoby, (ii) provozuje pěstování plodin a živočišnou produkci vázané na půdu nebo akvakulturu, která jsou v souladu se zásadou udržitelného využívání rybolovných zdrojů, (iii) vylučuje používání GMO a produktů získaných z GMO či získaných za použití GMO s výjimkou veterinárních léčivých přípravků, (iv) je založena na posouzení rizik, a případně na použití bezpečnostních a preventivních opatření; (v) využívá vstupy z ekologické produkce, (vi) využívá přírodní látky nebo látky z nich odvozené, (vii) využívá minerální hnojiva s nízkou rozpustností, (viii) použití syntetických chemických látek je přísně omezené na výjimečné případy.

60. Ze správního spisu městský soud zjistil, že žalobce povinnost uloženou § 10 zákona o EZ zajišťuje ponecháním okrajového pásu o šířce minimálně 2 metrů, porostlého vzrostlou travou a bylinami. Důvodem, proč pás neposekal, je skutečnost, že by tak dostatečně nezajistil nevíтанý přenos postřiku ze sousedních pozemků na svoje pozemky. Žalobce nepopírá, že využití jiného opatření je v situaci možné, z různých důvodů (např. že v minulosti zasazené keře mu konvenční zemědělci ničili) však jiné opatření nepovažuje za vhodné.
61. Soud souhlasí se žalobcem v tom, že v situaci, kdy právě dostatečný vzrůst trav a bylin je opatřením, které zamezuje přenosu postřiku ze sousedních pozemků na ekologicky obhospodařované pozemky žalobce, nelze podmínku seče v následujícím roce uvedenou v § 17 písm. f) dotačního nařízení splnit. Soud souhlasí s žalobcem i v částečné vzájemné podmíněnosti zákona o EZ a dotačního nařízení, kdy dotaci podle dotačního nařízení lze získat pouze pro ekologicky hospodařící zemědělce, tedy zemědělce splňující pravidla stanovená zákonem o EZ. V případě, že by uvedeného nebylo možné dosáhnout, smysl dotačního nařízení by se v tomto rozsahu „vyprázdnil“.
62. Tak tomu ale v posuzované věci není. Žalobce pomíjí, že výčet tzv. „ochranných opatření“ podle § 10 zákona o EZ je demonstrativní, přičemž sám připouští, že v posuzované situaci lze vhodné opatření zajistit i jinak (např. usazením keřů). Žalovanému pak nelze přičítat k tíži, pokud jiní podnikatelé takové opatření nerespektují.
63. Výběr jiného vhodného opatření pak není jediným možným vyřešením situace. Lze souhlasit se žalovaným, že žalobce může přijmout i jiné kroky za účelem splnění podmínky uvedené v § 17 písm. f) dotačního nařízení. Takovým krokem je oddělení dílu půdního bloku, na kterém se ochranný pás nachází a zaevidování tohoto pásu jako dílu půdního bloku s odpovídajícím druhem zemědělské kultury, tedy jako mimoprodukční plocha podle § 3 odst. 1 písm. d) bod 3 ve spojení s odst. 14 nařízení vlády č. 307/2014 Sb. Ačkoli žalobce by tím přišel o část dotace dosud na předmětný díl poskytované, došlo by tímto postupem k uvedení faktického stavu do souladu se stavem právním, neboť z povahy věci za současného stavu nemůže být na celém dílu půdního bloku krajinnotvorný sad, pokud se na jeho části nachází travnatý pás tvořící ochrannou funkci dle § 10 zákona o EZ.
64. Námitku žalobce, že tímto postupem je dále znevýhodňován oproti konvenčně hospodařícím zemědělcům, když je nucen část svého pozemku neužívat a ještě na něj nedostane ani dotace, soud považuje za nepřipadnou. Jak bylo uvedeno výše v textu, účelem poskytovaných dotací je kompenzovat určitá znevýhodnění, která vznikají ekologicky hospodařícím zemědělcům oproti zemědělcům hospodařícím konvenčním způsobem. Výše dotace poskytované na pozemky obhospodařované způsobem uvedeným v § 6 odst. 3

dotačního nařízení by tak měla kompenzovat i skutečnost, že část pozemku nemůže být zemědělcem s ohledem na závazky plynoucí ze zákona o EZ obhospodařována.

65. Podle § 23 odst. 12 dotačního nařízení dotace na zemědělskou půdu s druhem zemědělské kultury jiná trvalá kultura podle § 17 vypočtená podle § 18 se v příslušném kalendářním roce sníží o 25 %, zjistí-li SZIF u žadatele nesplnění podmínky uvedené v § 17 písm. b), c), d) nebo f) dotačního nařízení.
66. Jelikož v posuzované věci SZIF na základě provedené kontroly zjistil, že u dílů půdních bloků s jinou trvalou kulturou X, X, X a X byl překročen procentuální podíl neposečené plochy, postupoval správně, pokud podle § 23 odst. 12 dotačního nařízení poskytnutou dotace krátil o 25%. Stejně tak postupoval správně, pokud u dílu půdního bloku X, deklarovaného v rámci titulu pěstování ostatních plodin dotaci neposkytl a žalobci uložil uhradit další sankci rovnající se výši podpory, která odpovídá rozdílu mezi ohlášenou plochou a plochou zjištěnou.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

67. Lze tak uzavřít, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a judikaturou soudů, soud ve správních řízeních neshledal ani procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí, a proto soud pro nedůvodnost žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
68. Výroky o nákladech řízení jsou odůvodněny § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce nebyl ve věci samé úspěšný a úspěšnému žalovanému prokazatelné náklady řízení nad rámec běžných činností správního úřadu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29.03.2023

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem provedla: S. K.